Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)

28 päivänä huhtikuuta 2022*

Ennakkoratkaisupyyntö – Immateriaalioikeudet – Direktiivi 2004/48/EY – 9 artiklan 1 kohta – Eurooppapatentti – Turvaamistoimenpiteet – Kansallisten oikeusviranomaisten toimivalta määrätä väliaikainen kielto, jonka tarkoituksena on estää immateriaalioikeuden välittömät loukkaukset – Kansallinen oikeuskäytäntö, jossa hylätään turvaamistoimenpiteiden määräämistä koskevat hakemukset, kun kyseessä olevan patentin pätevyyttä ei ole vahvistettu ainakin väite- tai mitättömyysmenettelyn päätteeksi annetulla ensimmäisen asteen ratkaisulla – Yhdenmukaista tulkintaa koskeva velvollisuus

Asiassa C-44/21,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Landgericht München I (Münchenin alueellinen alioikeus I, Saksa) on esittänyt 19.1.2021 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 28.1.2021, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Phoenix Contact GmbH & Co. KG

vastaan

HARTING Deutschland GmbH & Co. KG ja

Harting Electric GmbH & Co. KG,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja I. Ziemele (esittelevä tuomari) sekä tuomarit P. G. Xuereb ja A. Kumin,

julkisasiamies: A. Rantos,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Phoenix Contact GmbH & Co. KG, edustajinaan H. Jacobsen ja P. Szynka, Rechtsanwälte,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

– HARTING Deutschland GmbH & Co. KG ja Harting Electric GmbH & Co. KG, edustajanaan T. Müller, Rechtsanwalt,

– Euroopan komissio, asiamiehinään T. Scharf ja S. L. Kalėda,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen varmistamisesta 29.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/48/EY (EUVL 2004, L 157, s. 45) 9 artiklan 1 kohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat yhtäältä Phoenix Contact GmbH & Co. KG ja toisaalta HARTING Deutschland GmbH & Co. KG ja Harting Electric GmbH & Co. KG ja joka koskee eurooppapatentin, jonka haltija Phoenix Contact on, väitettyä loukkausta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 Direktiivin 2004/48 johdanto-osan 10, 17 ja 22 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(10) Tämän direktiivin tavoitteena on lähentää [jäsenvaltioiden] lainsäädäntöjä, jotta voidaan varmistaa teollis- ja tekijänoikeuksien suojan korkea, yhdenvertainen ja yhdenmukainen taso sisämarkkinoilla.

– –

(17) Tässä direktiivissä säädetyt toimenpiteet, menettelyt ja oikeussuojakeinot olisi määriteltävä kussakin tapauksessa niin, että kyseisen tapauksen erityispiirteet otetaan asianmukaisesti huomioon, mukaan lukien kunkin teollis- ja tekijänoikeuden erityispiirteet ja tarvittaessa loukkauksen tahallinen tai tahaton luonne.

– –

(22) On – – erityisen tärkeää säätää turvaamistoimenpiteistä, joiden avulla loukkaus saadaan välittömästi lakkaamaan ilman, että joudutaan odottamaan pääasiaa koskevaa ratkaisua, samalla kun vastaajan oikeuksia kunnioitetaan ja huolehditaan siitä, että turvaamistoimenpiteet ovat oikeasuhteisia kunkin tapauksen ominaispiirteisiin nähden, sekä antamalla vakuudet, jotka tarvitaan kattamaan perusteettomasta hakemuksesta vastaajalle aiheutuneet kulut ja vahingot. Nämä toimenpiteet ovat erityisen perusteltuja, jos viivästyminen saattaisi aiheuttaa korjaamatonta vahinkoa teollis- ja tekijänoikeuden haltijalle.”

4 Kyseisen direktiivin 2 artiklan, jonka otsikko on ”Soveltamisala”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä säädettyjä toimenpiteitä, menettelyjä ja oikeussuojakeinoja sovelletaan 3 artiklan mukaisesti kaikkiin [unionin] lainsäädännössä ja/tai kyseisen jäsenvaltion lainsäädännössä säädettyjen teollis- ja tekijänoikeuksien loukkauksiin, sanotun kuitenkaan rajoittamatta [unionin] tai jäsenvaltioiden lainsäädännössä säädettyjen tai säädettävien keinojen käyttämistä, sikäli kuin mainitut keinot ovat edullisempia oikeudenhaltijoille.”

5 Mainitun direktiivin II lukuun, jonka otsikko on ”Toimenpiteet, menettelyt ja oikeussuojakeinot”, sisältyy muun muassa kyseisen direktiivin 3 artikla, jonka otsikko on ”Yleinen velvoite” ja jonka sanamuoto on seuraava:

”1. Jäsenvaltioiden on säädettävä tarvittavat toimenpiteet, menettelyt ja oikeussuojakeinot tässä direktiivissä tarkoitettujen teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen varmistamiseksi. Näiden toimenpiteiden, menettelyjen ja oikeussuojakeinojen on oltava oikeudenmukaisia ja tasapuolisia, ne eivät saa olla liian monimutkaisia tai kalliita eivätkä ne saa sisältää kohtuuttomia määräaikoja tai johtaa aiheettomiin viivytyksiin.

2. Näiden toimenpiteiden, menettelyjen ja oikeussuojakeinojen on myös oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia, ja niitä on sovellettava siten, että vältetään luomasta esteitä lailliselle kaupankäynnille ja säädetään takeista niiden väärinkäytön estämiseksi.”

6 Saman direktiivin 9 artiklassa, jonka otsikko on ”Turvaamis- ja säilyttämistoimenpiteet”, säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaiset oikeusviranomaiset voivat hakijan pyynnöstä:

a) määrätä väitetylle oikeudenloukkaajalle osoitetun väliaikaisen kiellon, jonka tarkoituksena on estää teollis- tai tekijänoikeuden välittömät loukkaukset tai kieltää väliaikaisesti tai, jos kansallinen lainsäädäntö sen mahdollistaa, tarvittaessa uhkasakon uhalla kyseisen oikeuden väitettyjen loukkausten jatkaminen tai asettaa jatkamisen ehdoksi oikeudenhaltijalle kuuluvan korvauksen takaamiseen tarkoitettujen vakuuksien asettaminen; väliaikainen kielto voidaan määrätä samoin edellytyksin välittäjälle, jonka palveluja kolmas osapuoli käyttää loukatakseen teollis- tai tekijänoikeutta; – –

b) määrätä takavarikoitaviksi tai luovutettaviksi sellaiset tavarat, joiden epäillään loukkaavan teollis- tai tekijänoikeutta, jotta voidaan estää niiden saattaminen jakelukanavien piiriin tai levittäminen jakelukanavia pitkin.

– –

5. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut väliaikaiset toimenpiteet kumotaan tai muutoin lakkaavat olemasta voimassa vastaajan vaatimuksesta, jos hakija ei pane pääasiaa koskevaa menettelyä vireille kohtuullisessa määräajassa, jonka toimenpiteistä päättävä oikeusviranomainen asettaa asianomaisen jäsenvaltion lainsäädännön niin salliessa tai, tällaisen määräajan puuttuessa, enintään 20 työpäivän tai 31 vuorokauden kuluessa, riippuen siitä kumpi on pitempi.

6. Toimivaltaiset oikeusviranomaiset voivat asettaa 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen väliaikaisten toimenpiteiden ehdoksi, että hakija asettaa riittävän vakuuden tai vastaavan takuun, jonka tarkoituksena on varmistaa vastaajan kärsimän vahingon korvaaminen 7 kohdan mukaisesti.

7. Jos turvaamistoimenpiteet kumotaan tai jos ne raukeavat kantajan toiminnan tai laiminlyönnin takia tai jos myöhemmin todetaan, ettei teollis- tai tekijänoikeutta ole loukattu tai loukkaamisen uhkaa ole ollut, oikeusviranomaisilla on oltava oikeus vastaajan pyynnöstä määrätä toimenpiteiden hakija suorittamaan vastaajalle asianmukainen korvaus näiden toimenpiteiden aiheuttamista vahingoista.”

Saksan oikeus

7 Patenttilain (Patentgesetz), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiassa, 58 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Patentin myöntäminen julkaistaan patenttilehdessä. Patenttijulkaisu julkaistaan samaan aikaan kuin patentin myöntäminen. Patentin oikeusvaikutukset syntyvät, kun sen myöntäminen julkaistaan patenttilehdessä.”

8 Kyseisen lain 139 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Jos on olemassa vaara siitä, että patentinloukkaus toistuu, se, jonka oikeutta on loukattu, voi nostaa kieltokanteen sitä vastaan, joka käyttää patentoitua keksintöä 9–13 §:n vastaisesti. Oikeudenhaltijalla on tämä oikeus myös silloin, kun on olemassa vaara siitä, että sen oikeutta loukataan ensimmäisen kerran.”

9 Siviiliprosessilain (Zivilprozessordnung), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiassa, 935 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Riidan kohdetta koskeva väliaikaismääräys voidaan antaa, jos on vaarana, että olemassa olevan tilanteen muutos estää asianosaista toteuttamasta oikeuttaan tai saattaisi vaikeuttaa sitä olennaisesti.”

10 Kyseisen lain 940 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Väliaikaismääräys voidaan antaa myös väliaikaisen tilanteen sääntelemiseksi riidanalaisen oikeussuhteen osalta siltä osin kuin tämä sääntеleminen osoittautuu erityisesti jatkuvissa oikeussuhteissa välttämättömäksi olennaisten haittojen tai uhkaavan laittomuuden estämiseksi taikka muista syistä.”

Asian käsittely unionin tuomioistuimessa

11 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on pyytänyt unionin tuomioistuinta käsittelemään nyt kyseessä olevan asian unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 105 artiklan mukaisessa nopeutetussa menettelyssä.

12 Pyyntönsä tueksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin vetoaa lähinnä siihen, että pääasian laadun vuoksi sen on ratkaistava asia ensi tilassa. Kyseisen tuomioistuimen mukaan on lisäksi niin, että jos asiassa ei saada tuomioistuimen ratkaisua nopeasti, Phoenix Contactille aiheutuu merkittävää taloudellista vahinkoa patenttia loukkaavien tuotteiden tuotannosta ja kaupan pitämisestä. Mainitun tuomioistuimen mukaan patentin mahdollinen loukkaus vaarantaisi

nimittäin erityisesti Phoenix Contactin markkinaosuudet ja aiheuttaisi sille patentinhaltijana myymismahdollisuuksien lopullisen menettämisen, mitä olisi vaikea hyvittää myöhemmin mahdollisella vahingonkorvauksella.

13 Työjärjestyksen 105 artiklan 1 kohdassa määrätään, että unionin tuomioistuimen presidentti voi ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen pyynnöstä tai poikkeuksellisesti omasta aloitteestaan päättää esittelevää tuomaria ja julkisasiamiestä kuultuaan, että ennakkoratkaisupyyntö käsitellään nopeutetussa menettelyssä, jos asian laatu edellyttää, että asia käsitellään ensi tilassa.

14 Tältä osin on muistutettava, että tällainen nopeutettu menettely on menettelyllinen väline, jolla on tarkoitus vastata poikkeuksellisen kiireelliseen tilanteeseen (tuomio 10.3.2022, Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs (Kattava sairausvakuutusturva), C-247/20, EU:C:2022:177, 41 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

15 Unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee lisäksi, että asian taloudellinen sensitiivisyys tai taloudelliset intressit – mukaan lukien ne, joilla voi olla vaikutusta julkiseen talouteen – eivät yksinään oikeuta nopeutetun menettelyn käyttämistä, olivatpa ne kuinka merkittäviä ja legitiimejä tahansa (ks. vastaavasti unionin tuomioistuimen presidentin määräys 18.10.2017, Weiss ym., C-493/17, ei julkaistu, EU:C:2017:792, 10 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

16 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee myös, että pelkästään yksityisten intressi – vaikka se voi olla oikeutettu – määrittää mahdollisimman nopeasti niille unionin oikeuden perusteella kuuluvien oikeuksien ulottuvuus, ei ole osoitus työjärjestyksen 105 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun poikkeuksellisen olosuhteen olemassaolosta (tuomio 3.3.2022, Presidenza del Consiglio dei Ministri ym., (Erikoistumiskoulutuksessa olevat lääkärit), C-590/20, EU:C:2022:150, 29 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

17 Siitä, että nyt käsiteltävä ennakkoratkaisupyyntö on esitetty turvaamistoimenpiteiden pyytämiseen liittyvässä kansallisessa menettelyssä, on muistutettava, että unionin tuomioistuin on jo todennut, että se, että ennakkoratkaisupyyntö on esitetty kansallisessa menettelyssä, jossa voidaan määrätä turvaamistoimenpiteitä, ei yksinään eikä yhdessä tämän tuomion 15 kohdassa mainittujen seikkojen kanssa ole omiaan osoittamaan, että asian laatu edellyttää, että asia käsitellään ensi tilassa (ks. vastaavasti unionin tuomioistuimen presidentin määräys 18.10.2017, Weiss ym., C-493/17, ei julkaistu, EU:C:2017:792, 12 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

18 Edellä esitetyn perusteella unionin tuomioistuimen presidentti päätti 11.2.2021 esittelevää tuomaria ja julkisasiamiestä kuultuaan hylätä nopeutettua menettelyä koskevan pyynnön.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

19 Phoenix Contact jätti 5.3.2013 patenttihakemuksen maadoitetusta pistokkeesta. Harting Electric esitti tämän patentin myöntämistä edeltäneessä menettelyssä väitteitä kyseisen tuotteen patentoitavuudesta.

20 Kyseinen patentti myönnettiin 26.11.2020 Phoenix Contactille muun muassa Saksaan.

21 Phoenix Contact esitti 14.12.2020 ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle hakemuksen väliaikaismääräyksen antamisesta ja vaati, että HARTING Deutschlandia ja Harting Electriciä kielletään loukkaamasta kyseessä olevaa patenttia.

22 Ilmoitus kyseisen patentin myöntämisestä julkaistiin Euroopan patenttilehdessä 23.12.2020.

23 Harting Electric esitti 15.1.2021 Euroopan patenttivirastolle (EPO) väitteen patentin myöntämistä vastaan.

24 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa päätyneensä alustavasti siihen johtopäätökseen, että kyseessä oleva patentti on pätevä ja että sitä loukataan. Se katsoo, että patentin pätevyys ei ole kyseenalaistettavissa.

25 Kyseinen tuomioistuin täsmentää kuitenkin, että se ei voi antaa väliaikaismääräystä Oberlandesgericht Münchenin (Münchenin osavaltion ylioikeus, Saksa) sitovan oikeuskäytännön vuoksi, jonka mukaan turvaamistoimenpiteen määräämiseksi patentin loukkauksen yhteydessä ei riitä, että patentin myöntämisestä vastaava viranomainen, joka on tässä tapauksessa EPO, on myöntänyt patentin sen patentoitavuuden kattavan tutkinnan jälkeen ja että patentin pätevyyttä koskeva kysymys on tutkittu myös tuomioistuimessa turvaamistoimenpiteitä koskevaa hakemusta käsiteltäessä.

26 Jotta turvaamistoimenpiteitä voitaisiin määrätä, kyseisestä patentista olisi mainitun oikeuskäytännön mukaan lisäksi tehtävä päätös EPO:ssa väite- tai muutoksenhakumenettelyssä tai Bundespatentgerichtissä (liittovaltion patenttituomioistuin, Saksa) mitättömyysmenettelyssä, joissa vahvistetaan, että kyseinen patentti antaa suojaa kyseessä olevalle tuotteelle.

27 Koska ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että mainittu oikeuskäytäntö on ristiriidassa unionin oikeuden ja erityisesti direktiivin 2004/48 9 artiklan 1 kohdan kanssa, se päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko [direktiivin 2004/48] 9 artiklan 1 kohdan mukaista, että ylimmät toimivaltaiset osavaltion ylioikeudet (Oberlandesgericht) lähtökohtaisesti epäävät patenttien loukkaamiseen perustuvat turvaamistoimenpiteet väliaikaista oikeussuojaa koskevassa menettelyssä, jos riidanalainen patentti ei ole läpäissyt ensimmäisessä asteessa käytyä väite- tai mitättömyysmenettelyä?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

28 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kysymyksellään lähinnä, onko direktiivin 2004/48 9 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että se on esteenä kansalliselle oikeuskäytännölle, jonka mukaan patenttiloukkaukseen perustuva hakemus turvaamistoimenpiteiden määräämisestä on lähtökohtaisesti hylättävä, jos kyseessä olevan patentin pätevyyttä ei ole vahvistettu ainakin väite- tai mitättömyysmenettelyn päätteeksi annetulla ensimmäisen asteen ratkaisulla.

29 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin oikeuden säännöksen tulkitsemisessa on otettava huomioon paitsi sen sanamuoto myös asiayhteys ja sillä säännöstöllä tavoitellut päämäärät, jonka osa säännös on (ks. vastaavasti tuomio 28.10.2021, Magistrat der Stadt Wien (Eurooppalainen hamsteri – II), C-357/20, EU:C:2021:881, 20 kohta).

30 Ensinnäkin direktiivin 2004/48 9 artiklan 1 kohdan a alakohdan sanamuodon mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaiset oikeusviranomaiset voivat hakijan pyynnöstä määrätä väitetylle oikeudenloukkaajalle osoitetun väliaikaisen kiellon, jonka tarkoituksena on estää immateriaalioikeuden välittömät loukkaukset.

31 Näin ollen kyseisessä 9 artiklan 1 kohdan a alakohdassa, luettuna yhdessä direktiivin 2004/48 johdanto-osan 17 ja 22 perustelukappaleen kanssa, velvoitetaan jäsenvaltiot säätämään kansallisessa oikeudessaan, että toimivaltaiset kansalliset oikeusviranomaiset voivat antaa väliaikaisen kiellon kunkin tapauksen ominaispiirteiden tutkimisen jälkeen ja mainitussa 9 artiklassa säädettyjä edellytyksiä noudattaen.

32 Toiseksi on todettava, että direktiivin 2004/48 9 artiklan 1 kohdan a alakohdan, luettuna yhdessä sen johdanto-osan 22 perustelukappaleen kanssa, mukaan kansallisessa lainsäädännössä säädettyjen turvaamistoimenpiteiden on mahdollistettava se, että immateriaalioikeuden loukkaus saadaan välittömästi lakkaamaan ilman, että joudutaan odottamaan pääasiaa koskevaa ratkaisua. Nämä toimenpiteet ovat erityisen perusteltuja, jos viivästyminen saattaisi aiheuttaa korjaamatonta vahinkoa tällaisen oikeuden haltijalle. Näin ollen aikatekijällä on erityinen merkitys immateriaalioikeuksien tehokkaan noudattamisen kannalta.

33 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että kyseessä oleva patentti on pätevä ja että sitä loukataan, joten Phoenix Contactin esittämä turvaamistoimenpiteitä koskeva hakemus on hyväksyttävä. Kyseistä tuomioistuinta sitoo kuitenkin kansallinen oikeuskäytäntö, jonka mukaan patentti voi saada väliaikaista oikeussuojaa ainoastaan siinä tapauksessa, että sen pätevyys on vahvistettu patentin riitauttamista koskevan menettelyn päätteeksi annetulla ensimmäisen asteen ratkaisulla.

34 On todettava, että tällaisessa oikeuskäytännössä asetetaan vaatimus, joka poistaa direktiivin 2004/48 9 artiklan 1 kohdan a alakohdalta sen tehokkaan vaikutuksen, koska kyseisen oikeuskäytännön mukaan kansallinen tuomioistuin ei voi antaa mainitun säännöksen mukaisesti väliaikaista kieltoa, jotta kyseessä olevan patentin loukkaus saataisiin välittömästi lakkaamaan, vaikka kyseinen tuomioistuin katsoo, että patentti on pätevä ja että sitä loukataan.

35 Kuten Phoenix Contact toteaa kirjallisissa huomautuksissaan, tällainen vaatimus voisi johtaa tilanteeseen, jossa patentinhaltijan kilpailijat, jotka ovat potentiaalisia patentinloukkaajia, päättävät tietoisesti luopua kyseisen patentin pätevyyden riitauttamisesta välttääkseen sen, että patentti saa tehokasta oikeussuojaa, mikä tekisi tyhjäksi direktiivin 2004/48 9 artiklan 1 kohdassa säädetyn väliaikaista suojaa koskevan järjestelmän sisällön.

36 Kolmanneksi on katsottava, että tämän tuomion 33 kohdassa mainitun kaltaisen kansallisen oikeuskäytännön yhteensoveltumattomuutta direktiivin 2004/48 kanssa tukevat kyseisen direktiivin tavoitteet.

37 Kyseisen direktiivin johdanto-osan kymmenennestä perustelukappaleesta ilmenee tältä osin, että sen tavoitteena on lähentää jäsenvaltioiden lainsäädäntöjä, jotta voidaan varmistaa immateriaalioikeuksien suojan korkea, yhdenvertainen ja yhdenmukainen taso sisämarkkinoilla (ks. vastaavasti tuomio 18.12.2019, IT Development, C-666/18, EU:C:2019:1099, 38 kohta). Mainitun direktiivin soveltaminen ei sen 2 artiklan 1 kohdasta ilmenevällä tavalla rajoita muun muassa jäsenvaltioiden lainsäädännössä säädettyjen tai säädettävien keinojen käyttämistä, sikäli kuin mainitut keinot ovat edullisempia oikeudenhaltijoille (tuomio 25.1.2017, Stowarzyszenie Oławska Telewizja Kablowa, C-367/15, EU:C:2017:36, 22 kohta).

38 Niinpä direktiivissä 2004/48 vahvistetaan immateriaalioikeuksien suoja vähimmäistasoisesti eikä estetä jäsenvaltioita säätämästä suojaavammista toimenpiteistä (tuomio 25.1.2017, Stowarzyszenie Oławska Telewizja Kablowa, C-367/15, EU:C:2017:36, 23 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

39 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee myös, että direktiivin 2004/48 säännöksillä on tarkoitus säännellä niitä immateriaalioikeuksiin liittyviä näkökohtia, jotka liittyvät kiinteästi yhtäältä kyseisten oikeuksien noudattamiseen ja toisaalta niiden loukkaamiseen, velvoittamalla valtiot säätämään tehokkaista oikeussuojakeinoista, joilla suojattujen immateriaalioikeuksien loukkaukset voitaisiin välttää, lopettaa tai korjata (tuomio 18.12.2019, IT Development, C-666/18, EU:C:2019:1099, 40 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

40 Kansallinen menettely, jonka tarkoituksena on saada kaikki immateriaalioikeuden loukkaukset välittömästi lakkaamaan, olisi kuitenkin tehoton ja näin ollen ristiriidassa immateriaalioikeuksien suojan korkeaa tasoa koskevan tavoitteen kanssa, jos kyseisen menettelyn soveltamiselle asetettaisiin tämän tuomion 33 kohdassa tarkoitetussa kansallisessa oikeuskäytännössä vahvistetun kaltainen vaatimus.

41 Tässä yhteydessä on muistutettava, että haettujen eurooppapatenttien oletetaan olevan päteviä siitä päivästä lähtien, kun niiden myöntäminen julkaistaan. Mainitut patentit saavat näin ollen kyseisestä päivästä lähtien muun muassa direktiivillä 2004/48 taattua suojaa sen täydessä laajuudessa (ks. analogisesti tuomio 30.1.2020, Generics (UK) ym., C-307/18, EU:C:2020:52, 48 kohta).

42 Siltä osin kuin on kyse vaarasta, että väliaikaista oikeussuojaa koskevassa menettelyssä vastaajalle aiheutuisi turvaamistoimenpiteiden määräämisestä vahinkoa, on muistutettava, että direktiivin 2004/48 3 artiklan 2 kohdan mukaan tarvittavia toimenpiteitä, menettelyjä ja oikeussuojakeinoja kyseisessä direktiivissä tarkoitettujen immateriaalioikeuksien noudattamisen varmistamiseksi on sovellettava siten, että vältetään luomasta esteitä lailliselle kaupankäynnille ja säädetään takeista niiden väärinkäytön estämiseksi.

43 Tässä säännöksessä asetetaan siten jäsenvaltioille ja viime kädessä kansallisille tuomioistuimille velvollisuus taata, ettei muun muassa direktiivin 2004/48 9 artiklassa tarkoitettuja toimenpiteitä ja menettelyjä käytetä väärin (tuomio 12.9.2019, Bayer Pharma, C-688/17, EU:C:2019:722, 68 kohta).

44 Tässä yhteydessä on todettava, että unionin lainsäätäjä on erityisesti säätänyt oikeudellisista välineistä, joilla voidaan kokonaisvaltaisesti vähentää vaaraa siitä, että vastaajalle aiheutuu vahinkoa turvaamistoimenpiteiden vuoksi, ja siten suojata tätä.

45 Ensiksi on todettava, että direktiivin 2004/48 9 artiklan 5 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että muun muassa kyseisen artiklan 1 kohdassa tarkoitetut väliaikaiset toimenpiteet kumotaan tai muutoin lakkaavat olemasta voimassa vastaajan vaatimuksesta, jos hakija ei pane pääasiaa koskevaa menettelyä vireille kohtuullisessa määräajassa, jonka toimenpiteistä päättävä oikeusviranomainen asettaa asianomaisen jäsenvaltion lainsäädännön niin salliessa tai, tällaisen määräajan puuttuessa, enintään 20 työpäivän tai 31 vuorokauden kuluessa, riippuen siitä kumpi on pitempi.

46 Toiseksi direktiivin 2004/48 9 artiklan 6 kohdassa säädetään mahdollisuudesta asettaa kyseisten väliaikaisten toimenpiteiden ehdoksi, että hakija asettaa riittävän vakuuden tai vastaavan takuun, jonka tarkoituksena on varmistaa vastaajan kärsimän vahingon korvaaminen. Toimivaltainen tuomioistuin, jolle turvaamistoimenpiteitä koskeva hakemus on esitetty, voi määrätä kyseisen suojaa koskevan välineen täytäntöönpanosta silloin, kun se tutkii kyseisen hakemuksen.

47 Kolmanneksi direktiivin 2004/48 9 artiklan 7 kohdassa säädetään mahdollisuudesta kyseisessä säännöksessä tarkoitetuissa tapauksissa vastaajan pyynnöstä määrätä turvaamistoimenpiteiden hakija suorittamaan vastaajalle asianmukainen korvaus näiden toimenpiteiden aiheuttamista vahingoista.

48 Näitä oikeudellisia välineitä on pidettävä takeina, jotka unionin lainsäätäjä on katsonut tarpeellisiksi vastineena säätämistään nopeista ja tehokkaista väliaikaisista toimista. Kyseiset välineet vastaavat siten direktiivissä 2004/48 vastaajalle annettuja takeita, joista on säädetty vastineeksi tämän intresseihin vaikuttaneen väliaikaisen toimenpiteen toteuttamisesta (ks. vastaavasti tuomio 16.7.2015, Diageo Brands, C-681/13, EU:C:2015:471, 74 ja 75 kohta).

49 Jotta ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle voidaan antaa hyödyllinen vastaus, on muistutettava, että kun kansalliset tuomioistuimet soveltavat kansallista oikeutta, jota niitä on pyydetty tulkitsemaan, niiden on otettava huomioon kaikki kyseisen oikeuden säännöt ja sovellettava siinä hyväksyttyjä tulkintamenetelmiä voidakseen tulkita sitä mahdollisimman pitkälle kyseessä olevan direktiivin sanamuodon ja tarkoituksen mukaisesti, jotta direktiivissä tarkoitettu tulos saavutettaisiin ja SEUT 288 artiklan kolmatta kohtaa noudatettaisiin (tuomio 19.4.2016, DI, C-441/14, EU:C:2016:278, 31 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

50 Unionin tuomioistuin on lisäksi katsonut, että periaatteella, joka koskee kansallisen oikeuden tulkintaa unionin oikeuden mukaisesti, on tietyt rajat. Niinpä kansallisen tuomioistuimen velvollisuutta tukeutua unionin oikeuteen, kun se tulkitsee ja soveltaa asiaan liittyviä kansallisen oikeuden säännöksiä, rajoittavat yleiset oikeusperiaatteet, eikä kyseinen velvollisuus voi olla perustana kansallisen oikeuden contra legem -tulkinnalle (tuomio 19.4.2016, DI, C-441/14, EU:C:2016:278, 32 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

51 Kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin korostaa, pääasiassa kyseessä olevassa Saksan lainsäädännössä ei ole yhtään säännöstä, jossa sellaisen väliaikaismääräyksen, jonka tarkoituksena on kieltää patentin loukkaaminen, antaminen edellyttäisi, että patentista olisi annettu sen riitauttamista koskevan menettelyn päätteeksi tuomioistuimen ratkaisu, joten kyseinen lainsäädäntö on täysin direktiivin 2004/48 mukainen.

52 Tässä asiayhteydessä on täsmennettävä, että vaatimus unionin oikeuden mukaisesta tulkinnasta sisältää kansallisille tuomioistuimille velvollisuuden muuttaa tarvittaessa vakiintunutta oikeuskäytäntöä, jos se perustuu sellaiseen kansallisen oikeuden tulkintaan, joka ei sovi yhteen direktiivin tavoitteiden kanssa (tuomio 19.4.2016, DI, C-441/14, EU:C:2016:278, 33 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

53 Näin ollen ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on varmistettava direktiivin 2004/48 9 artiklan 1 kohdan täysi vaikutus jättämällä tarvittaessa omasta aloitteestaan soveltamatta kansallista oikeuskäytäntöä, jos se ei ole yhteensopiva kyseisen säännöksen kanssa.

54 Esitettyyn kysymykseen on kaiken edellä esitetyn perusteella vastattava, että direktiivin 2004/48 9 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että se on esteenä kansalliselle oikeuskäytännölle, jonka mukaan patenttiloukkaukseen perustuva hakemus turvaamistoimenpiteiden määräämisestä on lähtökohtaisesti hylättävä, jos kyseessä olevan patentin pätevyyttä ei ole vahvistettu ainakin väite- tai mitättömyysmenettelyn päätteeksi annetulla ensimmäisen asteen ratkaisulla.

Oikeudenkäyntikulut

55 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kuudes jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen varmistamisesta 29.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/48/EY 9 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että se on esteenä kansalliselle oikeuskäytännölle, jonka mukaan patenttiloukkaukseen perustuva hakemus turvaamistoimenpiteiden määräämisestä on lähtökohtaisesti hylättävä, jos kyseessä olevan patentin pätevyyttä ei ole vahvistettu ainakin väite- tai mitättömyysmenettelyn päätteeksi annetulla ensimmäisen asteen ratkaisulla.

Allekirjoitukset